

รายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย
อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจ้อย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิราพร รามศิริ

หัวหน้าโครงการวิจัย
ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ร่วมวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

The Development of Instructional Innovation
based on Differentiated Instruction

By

Asst.Prof. Maream Nillapun, Ed.D.

Siriwan Vanichwatanavorachai, Ph.D.

Atikamas Makjui, Ph.D.

Asst.Prof. Rujiraporn Ramsiri, M.Ed.

Faculty of Education, Silpakorn University

Supported From Office of the Basic Education Commission

Ministry of Education

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยคณะศึกษาศาสตร์ ได้ร่วมกันศึกษาและพัฒนาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเป็นองค์รวม และรู้เท่าทันต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวได้ในสังคมอย่างเป็นสุข

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ที่ให้โอกาสคณะผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้อย่างจริงจัง ขอขอบคุณ ดร.ศักดิ์สิน ช่องดารากุล ดร.วรรณ ช่องดารากุล ที่ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะแนวทางจนกระทั่งวิจัยนี้สำเร็จ ขอขอบคุณคุณกัญญา อินสอน และคุณไพพรรณ ตระกูลชัยชนะ นักวิชาการศึกษา ของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลต่างๆ และขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนในโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย ที่ให้ความร่วมมือที่ดีและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง และขอขอบคุณอาจารย์บุญฤทธิ์ ปิยะศรี อาจารย์ฉวีวรรณ ตาลสุก และอาจารย์อุษา มะหะหมัด ที่ช่วยเหลือรวบรวมข้อมูลต่างๆ กระทั่งสำเร็จเป็นเล่มวิจัยที่สมบูรณ์ คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ซึ่งสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ มีความสุขและอยู่ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ สามารถใช้ความรู้และความสามารถของตนเองได้เต็มศักยภาพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ธันวาคม 2555

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	
คำสำคัญ	วัตกรรมการจัดการเรียนการสอน / ความแตกต่างระหว่างบุคคล	
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์	หัวหน้าโครงการวิจัย
	อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย	ผู้ร่วมวิจัย
	อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจ้อย	ผู้ร่วมวิจัย
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิราพร รามศิริ	ผู้ร่วมวิจัย

ปีที่พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. 2555

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำ และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่เข้าร่วมโครงการ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) และ 3) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) มีระยะการวิจัย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในสังกัด สพฐ.ที่เข้าร่วมโครงการ ระยะที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล และระยะที่ 3 การทดลองและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและหลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนแกนนำ 7 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย 70 โรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบทดสอบ และประเด็นสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูในโรงเรียนด้านนโยบายของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย มีความพยายามในการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการนิเทศ ติดตามของผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูทางด้านจัดการเรียนการสอน แต่ยังไม่มีความชัดเจนหรือรูปแบบการบริหาร หรือรูปแบบการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า 1) การจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อตอบสนองจุดเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ครูผู้สอนมีภาระเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อความรู้สึกของนักเรียน ในกรณีที่ครูมีการจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน

2) นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนเป็นการเลือกพิจารณาใช้บนฐานการตัดสินใจของครูผู้สอนที่ยังไม่ได้ดำเนินการด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) แต่ใช้ประสบการณ์ของครูในการพิจารณานวัตกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู ส่วนใหญ่เน้นเทคนิค วิธีสอน สื่อประเภทเทคโนโลยี (IT) และสื่อประเภทใบงาน ใบความรู้ 3) ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในรายวิชาที่สอน เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก คือ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ แต่ไม่ได้ระบุในหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ หรือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ใดบ้าง อย่างไร แต่ดำเนินการในลักษณะของการนำความรู้จากประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ และ4) ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนการสอน มีพัฒนาการดีขึ้นมีโอกาสแสดงความสามารถและทักษะของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สำหรับครู พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนและออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนได้ ด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในเนื้อหาของหลักสูตรการอบรมและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ต้องการให้ยกตัวอย่างเทคนิควิธีสอน ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและเสนอให้มีการจัดหาเอกสาร งานวิจัย หนังสือ สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน

2. ความต้องการจำเป็นในการจัดการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า 1) ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเน้นเทคนิควิธีสอน เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา และเพื่อพัฒนาการเขียนเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) เนื้อหาของการอบรม ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เทคนิควิธีสอนที่พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่เป็นเอกสาร และการเขียนรายงานการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) วิธีการจัดกิจกรรม ต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย และดำเนินการเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อจะได้เกิดกระบวนการกลุ่มพากันทำ และมีช่วง (Session) ให้ครูได้นำเสนอผลงานการปฏิบัติ และมีการวิพากษ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและเป็นแนวทางสำหรับครูนำไปปฏิบัติจริงได้ในห้องเรียน ทั้งนี้ในการดำเนินการฝึกอบรมจะให้มีการพัฒนาผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูไปพร้อมๆ กัน 4) การวัดและประเมินผลการพัฒนาครูจากการอบรม ใช้วิธีการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม การประเมินชิ้นงาน และเน้นการประเมินในลักษณะของการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Assessment for Learning)

3. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) มีชื่อว่า “รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล” มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และเพื่อพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวิเคราะห์ผู้เรียน ขั้นการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ 4) กระบวนการขับเคลื่อนสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีกระบวนการของรูปแบบ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การอบรม(Training) ขั้นที่ 2 การสอน (Teaching) และขั้นที่ 3 การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)

4. ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความรู้ความเข้าใจ โดยภาพรวมทุกด้าน มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจที่ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 72.73 ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของครู พบว่าครูมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถในการเขียนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง และสำหรับด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

Abstract

Research Title : The Development of Instructional Innovation based on Differentiated Instruction

Key words : Instructional Innovation / Differentiated Instruction

Researchers : Asst. Prof. Maream Nillapun, Ed.D
Siriwan Vanichwatanavorachai, Ph.D
Atikamas Makjui, Ph.D
Asst. Prof. Rujiraporn Ramsiri, M.Ed.

Year : 2012

The main purpose of this research were: 1) to analyze state education of schools leader and schools network under Office of The Basic Education Commission about the differentiated instruction, 2) to develop the differentiated instruction model based on differentiated instruction and 3) to develop the curriculum for training to enhance teacher's ability about the differentiated instruction. This research was research and development methodology with mixed methods research by three phases. Phase one, to analyze state education of schools leader and schools network under Office of The Basic Education Commission about the differentiated instruction. Phase two, the development and finding the quality of the differentiated instruction model based on differentiated instruction and to develop the curriculum for training to enhance teacher's ability about the differentiated instruction. Phase three, to try out and to assess effectiveness of the differentiated instruction model and the curriculum for training to enhance teacher's ability about the differentiated instruction. The information groups were the directors, the teachers and the supervisors from 7 schools leader and 70 schools network. The instruments were questionnaires, test and the focus group discussion guideline. The obtained data were analyzed by percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The research results found that :

1. The state education of the differentiated instruction for the teachers about policy of school found that the directors of the schools leader and the schools network had effort to enhance the teachers about the differentiated instruction by supervision from them and the supervisors, but they didn't have plans, management model or supervision model for tracing. The differentiated instruction found that 1) grouping the students for supporting the

differentiated instruction that had more loading for the teachers and affected to students' feeling in the case by using the capability, good, moderate and weak, 2) the instructional innovations by the teachers to develop the students were the selected based on the decision making of the teachers that lack of research and development methodology, but they selected their experiences. The most of all teachers emphasized technique, approach, IT media, worksheets and knowledge sheets, 3) the teachers taught the differentiated instruction in main subjects, such as Science, Thai, Social science, English and Mathematics. They were not to specific purpose in the unit plans or lesson plans about the differentiated instruction and how to assess the indicators, capacities or attributes. They used their experiences knowledge for applying and 4) the useful of the differentiated instruction had the students had relaxed, more happiness and active on the instruction. They had good developed more chances to show their skills and abilities. The teachers had more cognitive and could designed the activities for the students. They could analyzed students and designed that appropriate for them. Satisfaction on the curriculum for training and the model found that, the most teachers had satisfy about the content of the curriculum for training and the differentiated instruction model, but they need to know the examples techniques, lessen plans and instructional innovation, and they suggested that preparing document, research, text book and media for the school.

2 Need assessment about training for enhancing teacher's ability in the differentiated instruction found that 1) the teachers, the administrator and the supervisors need to develop themselves for 4 issues, to enhance the cognitive about the differentiated, to enhance the cognitive about the differentiated instruction based on techniques or approaches, to develop instructional innovation based on research and development methodology, and to develop writing the process of development differentiated instructional innovation, 2) the content for training had 4 groups, the differentiated instructional, the instructional techniques to develop the students based on differentiated, the instructional innovation based on information technology and document innovation and writing the research and development based on the differentiated instruction, 3) the way for organizing activities, they wanted the workshop training more than listened to the lecture in small group. They wanted the session for presentation and criticism. The suggestions were the ways for the teachers to adapt in the classroom, and it should to train the supervisors, the directors and the teachers in the same time. 4) the assessment for development teachers from training include testing knowledge after training, assessment task and focusing the assessment for learning

3. The differentiated instruction model were called "the differentiated instruction model". It had 4 elements, 1) the concept of the differentiated instruction, based on child center and thinking instruction, 2) the objective, to develop cognitive for teachers about differentiated, the differentiated instruction and the competencies for teachers about the differentiated instruction, 3) the stage of the differentiated instruction were 4 stages, analyzed students stage, analyzed contents stage, designed the activities of the instruction stage and assessment for learning stage and 4) the process of the differentiated instruction were 3 stages, training stage, teaching stage and mentoring stage.

4) The assess effectiveness of the differentiated instruction model and the curriculum for training that to enhancing teachers' ability about the differentiated instruction. The cognitive about the development of the differentiated instructional innovation found that, the teachers, directors and supervisors had cognition about the differentiated instructional. They were 72.73 % had cognition at the 80% of criteria level. The competency about writing unit plans and lesson plans based on the differentiated instruction were moderate level. The competency about writing research and development instructional innovation were moderate level, and the satisfaction about the differentiated instruction model and the curriculum for training that to enhancing teachers' ability about the differentiated instruction were high level.

บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่เข้าร่วมโครงการ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) และ 3) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูในโรงเรียนด้านนโยบายของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย มีความพยายามในการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการนิเทศติดตามของผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูทางด้านการจัดการเรียนการสอน แต่ยังมีแผนหรือรูปแบบการบริหาร หรือรูปแบบการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า

1. การจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อตอบสนองจุดเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ครูผู้สอนมีภาระเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อความรู้สึกของนักเรียน ในกรณีที่ครูมีการจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน

2. นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนเป็นการเลือกพิจารณาใช้บนฐานการตัดสินใจของครูผู้สอนที่ยังไม่ได้ดำเนินการด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) แต่ใช้ประสบการณ์ของครูในการพิจารณานวัตกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู ส่วนใหญ่เน้นเทคนิค วิธีสอน สื่อประเภทเทคโนโลยี (IT) และสื่อประเภทใบงาน ใบความรู้

3. ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในรายวิชาที่สอน เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก คือ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ แต่ไม่ได้ระบุในหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้

4. ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลครูผู้สอนเห็นว่า ทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีความสุขในการเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนการสอน มีพัฒนาการดีขึ้นมีโอกาสแสดงความสามารถและทักษะของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ในส่วน of หลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการให้ยกตัวอย่างเทคนิควิธีสอน ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและเสนอให้มีการจัดหาเอกสาร งานวิจัย หนังสือ สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน

2. ความต้องการจำเป็นในการจัดการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า

1. ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเน้นเทคนิควิธีสอน เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา และเพื่อพัฒนาการเขียนเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. เนื้อหาของการอบรม ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เทคนิควิธีสอนที่พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่เป็นเอกสาร และการเขียนรายงานการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. วิธีการจัดกิจกรรม ต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย และดำเนินการเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อจะได้เกิดกระบวนการกลุ่มพากันทำ และมีช่วง (Session) ให้ครูได้นำเสนอผลงานการปฏิบัติ และมีการวิพากษ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและเป็นแนวทางสำหรับครูนำไปปฏิบัติจริงได้ในห้องเรียน ทั้งนี้ในการดำเนินการฝึกอบรมจะให้มีการพัฒนาผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูไปพร้อมๆ กัน 4) การวัดและประเมินผลการพัฒนาครูจากการอบรม ใช้วิธีการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม การประเมินชิ้นงาน และเน้นการประเมินในลักษณะของการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Assessment for Learning)

3. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) มีชื่อว่า “รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล” มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องดำเนินการไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และเพื่อพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวิเคราะห์ผู้เรียน ขั้นการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ 4) กระบวนการขับเคลื่อนสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีกระบวนการของรูปแบบ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การอบรม (Training) ขั้นที่ 2 การสอน (Teaching) และขั้นที่ 3 การเป็นที่เลี้ยง (Mentoring)

4. ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความรู้ความเข้าใจ โดยภาพรวมทุกด้าน มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจที่ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 72.73 ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของครู พบว่าครูมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถในการเขียนงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่าครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง และสำหรับด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมที่ส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ครอบคลุมทั้งพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาควรกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนบนพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อความชัดเจนสู่การปฏิบัติ
2. สถานศึกษาที่ใช้รูปแบบหรือนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ หรือสิ่งสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ โดยเฉพาะผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตร มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการของรูปแบบฯ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดการอบรมตามหลักสูตรควรมีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับภาระงาน หรือสิ่งที่มุ่งหวังให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมเข้าใจแนวทางในการอบรม
2. ควรมีการสังเกตการณ์การสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของครู อย่างน้อย 2-3 ครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง
3. ระยะเวลาในการให้ครูสร้างนวัตกรรม ควรมีระยะเวลาที่เหมาะสม
4. ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับนักเรียน ครูผู้สอนสามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรผ่านหลักสูตร

การอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล และศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยละเอียด

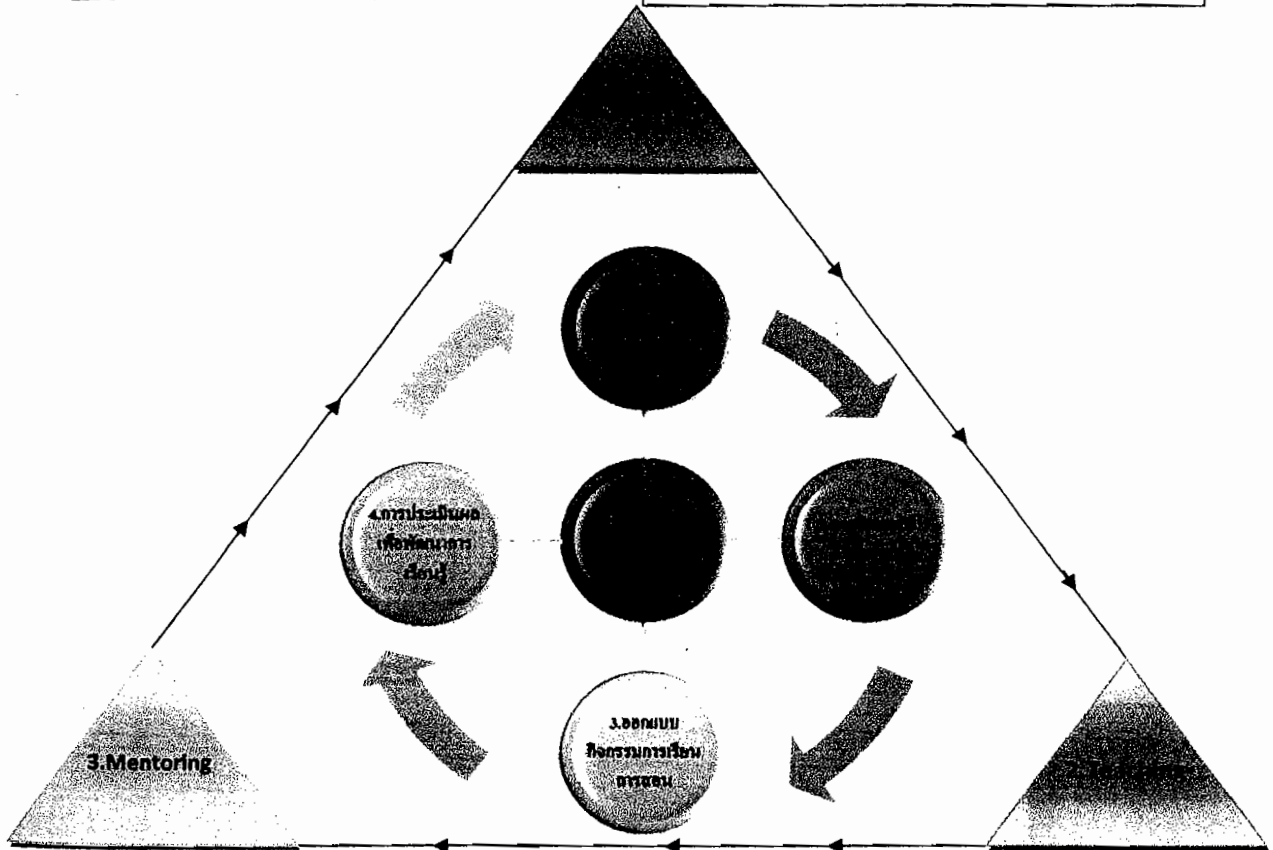
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

แนวคิด

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจครูผู้สอนในด้าน 1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เพื่อพัฒนาความสามารถครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

1. ขั้นการวิเคราะห์ผู้เรียน
2. ขั้นการวิเคราะห์เนื้อหา
3. ขั้นการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ขั้นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

กระบวนการขับเคลื่อนสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

1. การฝึกอบรม (Training) การฝึกอบรมให้ความรู้ครูในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม
2. การสอน (Teaching) ครูนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. การติดตามช่วยเหลือ (Mentoring) การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือครูระหว่างการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้

ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction)

หลักการและเหตุผล

การเตรียมคนไทยให้มีศักยภาพพร้อมดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 และในสังคมอาเซียน รวมทั้งการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมไทยและสังคมโลก การดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่ที่ต้องค้นพบและใช้ศักยภาพที่แตกต่างของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือสังคม ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและการแข่งขันในสังคมอย่างกว้างขวางและซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความแตกต่างระหว่างบุคคลคือได้ค้นพบและเพิ่มพูนศักยภาพที่แตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่นไปสู่การทำงานร่วมกันซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งแก่ประเทศ แต่การจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ต้องพัฒนาคุณภาพครูและการบริหารจัดการของสถานศึกษาควบคู่กันไป โดยมุ่งหวังให้ผู้สอนใช้สารสนเทศจากการวัดและประเมินผลไปจัดทำข้อมูลผู้เรียนและใช้การวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองและยกระดับศักยภาพด้านนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถริเริ่มพัฒนาวัตกรรมการระดับชั้นเรียนเพื่อพัฒนาจัดการเรียนการสอนที่จะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในชนบทที่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนซับซ้อน ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลได้นั้น จึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูด้านการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ครูที่ผ่านการอบรมหลักสูตรนี้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและประเมินตนเอง
3. สามารถพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้กระบวนการวิจัย
4. มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนและการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

โครงสร้างเนื้อหาและเวลาในการอบรม

เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการอบรมที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระใน 4 หน่วย รวมระยะเวลาในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร 16 ชั่วโมง โดยเป็นภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

จุดหมายของหลักสูตร	โครงสร้างเนื้อหา	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)		ผลที่ได้รับ
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
1. มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	- แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล - ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	2	-	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. สามารถจัดการเรียน การ สอน และ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบ Backward Design และเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	- การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนแบบ Backward Design - การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล - รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น 1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบพหุปัญญา 2. รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างองค์ความรู้ 3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด - เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล - วิธีสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล - เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพการประเมินชิ้นงาน และเครื่องมือประเมินชิ้นงาน	1	1	- ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Backward Design และการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม - ครูสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
		3	-	
		2	1	- ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และการออกแบบเครื่องมือที่

จุดหมายของหลักสูตร	โครงสร้างเนื้อหา	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)		ผลที่ได้รับ
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
				ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ - ครูสามารถออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. สามารถพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้กระบวนการวิจัย	- นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	1	1	- ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล - ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลได้โดยผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา
	- กระบวนการวิจัยและพัฒนา - การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา	2	1	
4. สามารถวางแผนการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	- ออกแบบหรือวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	-	1	- ครูสามารถออกแบบหรือวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในสาระที่รับผิดชอบ - ครูสามารถออกแบบหรือวางแผนการทำวิจัยได้
รวม		11	5	

แนวทางการอบรม

หลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) ได้กำหนดแนวทางของกระบวนการอบรมเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. มุ่งเน้นการอบรมที่ยึดผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ โดยเน้นกระบวนการอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบทฤษฎี หลักการ และได้ลงมือปฏิบัติจริง ภายใต้กิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการอบรม

2. ควรเน้นกระบวนการอบรมแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ที่มีฐานจากประสบการณ์ตรงของตนในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยกระบวนการวิจัย รวมถึงแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ที่อยู่ภายใต้ความคิดเห็นที่เหมาะสมส่วนใหญ่ของกลุ่ม

3. เน้นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติจริงเกี่ยวกับทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยด้วยตนเอง จนเกิดความชำนาญ และมั่นใจในการนำไปปฏิบัติจริง

แนวทางการวัดและประเมินผลการอบรม

1. การประเมินครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและเน้นการมีส่วนร่วมของการประเมินจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน

2. การประเมินสอดคล้องและเป็นไปตามสภาพจริงระหว่างการดำเนินกิจกรรมการอบรม ผลการประเมินที่ได้จึงมุ่งเพื่อการพัฒนาผู้เข้ารับการอบรม และใช้ในการปรับปรุงแผนการฝึกอบรมให้เหมาะสม

3. การพิจารณาผู้เข้ารับการอบรมบรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ให้พิจารณาจากเวลาในการเข้ารับการอบรมซึ่งต้องเข้าร่วมอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาการอบรมตลอดหลักสูตร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
บทสรุปผู้บริหาร.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการรู้.....	24
แนวคิดการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา.....	45
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน.....	62
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย.....	89
แบบแผนการวิจัย.....	90
วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₁) วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย.....	90
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D ₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และ หลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการ เรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R ₂) การนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลไปใช้	99
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D ₂) การประเมินผลการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และ หลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล	101
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	112
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียน เครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่เข้าร่วม โครงการ.....	112
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และการพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อ เสริมสร้างศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความ แตกต่างระหว่างบุคคล	119
ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่าง บุคคล และหลักสูตรการอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูในการจัด การเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล	125
ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมเพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างคุณค่าความ แตกต่างระหว่างบุคคล	134
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	141
สรุปผลการวิจัย	142
อภิปรายผลการวิจัย.....	150
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	156
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	156
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	156
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	157

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก	166
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	167
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	169
ประวัติคณะผู้วิจัย	181

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	แบบการเรียนรู้ (Learning Style) ตามแนวคิด/ทฤษฎี.....	20
2	ผลการปรับปรุง/แก้ไขประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)	93
3	วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา.....	94
4	วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบฯ และหลักสูตร การอบรมฯ	98
5	วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบและหลักสูตรการอบรมฯไปใช้.....	100
6	ผลการปรับปรุง/แก้ไขแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียน การสอนและการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	103
7	เกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจที่คะแนนร้อยละ 80.....	105
8	วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบและหลักสูตรการอบรมฯ...	110
9	วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลจำแนกตาม ผู้ให้ข้อมูล.....	116
10	กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการนำรูปแบบ และหลักสูตรการอบรมฯไปใช้.....	126
11	กำหนดการติดตามและประเมินผลโรงเรียนแกนนำ และโรงเรียนเครือข่าย	128
12	ผลงานของผู้บริหารโรงเรียน.....	129
13	ผลงานของศึกษานิเทศก์.....	130
14	ความรู้ความเข้าใจของครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ของกลุ่มโรงเรียนแกนนำ 7 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย 13 โรงเรียน เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และ การประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล จำแนกเป็นรายด้าน.....	135
15	ผลการประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความแตกต่าง ระหว่างบุคคล.....	136
16	ระดับคุณภาพความสามารถในการเขียนงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการสอน.....	137
17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจของครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อหลักสูตร การอบรมพัฒนาครูด้านการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เน้น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของกลุ่มโรงเรียนแกนนำ 7 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย 13 โรงเรียน.....	138

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
2 ทฤษฎีประสบการณ์ของคอร์บที่สัมพันธ์กับกระบวนการทางสมอง.....	11
3 รูปแบบการเรียนรู้จาก 4 รูปแบบ ในรูปตาราง 9 ช่องตามแนวคิดของคอร์บ.....	13
4 ขั้นตอนตามกระบวนการเรียนการสอนในทฤษฎีวงจรการเรียนรู้ทั้ง 4 ชั้นของHoney และMumford.....	
5 องค์ประกอบของการพัฒนาระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....	26
6 กระบวนการพัฒนาระบบการสอนแบบเส้นตรง.....	27
7 กระบวนการพัฒนาระบบการสอนแบบเส้นโค้ง.....	28
8 กระบวนการฝึกอบรม.....	84
9 ขั้นตอนการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ.....	85
10 กรอบการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ของการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	111